

7-51
h 50.52

M. N. MÚZSÁR KÖNYVTÁR
Hirtelkönyvtár
1914. 1266 sz.

1496/3

XIII. (XXIV.) évfolyam.

1. szám.

Tapolcza, 1914. január 4.

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

B. u. é. k.

Szent Ágostonnak, az egyház nagy Doctor Angelicusának bájos parabolájára gondolok. Kis gyermek áll a kék tenger partján, kagyló a kezében, boldog naivsággal meregeti a vizet, hogy kimerítse a végtelen tengert.

Ilyen gyerek a spekuláló emberi elme. Megalkotja metafizikai fogalmát az időnek, melynek mivoltáról hasztalan vitatkozik, beosztja ezt a kezdetet és végelethez tartó sokaságot apró kis rekesztékekbe, esztendőkre; olvasgatja, számoltartja s ha egy kagyló vizet kimerített, egy esztendőt lepergetett, annyival jutott közelebb a végtelenhez, mint a gyermek a tenger kimerítéséhez.

Jégcsapos ereszek alatt, apró ablakok halvány mécsvilágánál pöttön emberkék álldogálnak ilyenkor, kántálják vigan: Ujlesztendő, vigasztaló most kezd ujulni. Ujulását vig örömmel most kell hirdetni. Hirdetjük mi is, de ha a vig örömré gondolunk, mit a vigasztaló új esztendő szerezhetne, bizony elfanyarodik az arcunk.

Az évforduló nemcsak a legegységibb vagy családi életben int számadásra, mert életünk, sorsunk még egy másik nagy tényezőnek is eredménye: annak a helyzetnek, mit az emberi közösségben elfoglalunk. Ezt a helyzetünket sokkal kisebb részben irányítjuk mi magunk, mintsem alakítja sorsunkat az, hogy mely társadalmi osztályhoz, mely fajhoz, mely nemzethez tartozunk. A kölcsönhatás egyrészt az egyén, másrészt a társadalom s ennek betetőzése az állam között a sorsáról öntudatosan gondolkodó embert arra is sarkalja, hogy ama közösség sorsát is vizsgálja, melybe született, vagy melybe belejutott.

Ez a számítás vajmi siralmas. Tele küzdelemmel társadalmi, állami létünk. Nem maga a küzdelem itt a baj. A mozgás, forrongás: élet; a stagnálás nyugalom, a nyugalom halál a nemzetek életében. De az ily küzdelem, mint a mienk, a beteg testnek konvulziója a lázzal. Politikai felfogások, társadalmi helyzetek különbözőségei nem ellenfelekként, hanem fogcsikorgató ellenségekként állítják szemben egymással a polgárokat s az elkeseredett, gyilkos harcot állami társadalmi életünk iszonyu körjelenségei idézik elő s követik. Az országos politika nem az exigenciák tudománya már, mint valaha Kossuth Lajos mondta, hanem az egyéni és politikai szabadság léte, vagy nem léte próbakövének — a becsület, az állam etikai alapjai választó

utjának van élénk állitva. Társadalmunk tele széthuzással, egyenetlenséggel. Az együttműködés tart, de a nemzetiségi, felekezeti, osztálybeli ellenséges indulatok tüstén igen gyenge hamurteggel fedik s olyan szelek fujdogálnak, amelyekből a tüzek lángrobbantásánál egyebet alig várhatunk.

Értetni értjük ezt a helyzetet, hisz alig van számottevő állama Európának, amelyben az osztályellentétek, a vagyoni-, jövedelemeloszlás igazságtalanságai oly kirívók lennének, alig még egy, amely ezekkel szemben oly keveset tud, vagy akar tenni, mint a mi hazánk. Példák kellene? Évenként százezer lelket küld a nyomorúság az újvilágba, ugyanennyit a tüdővész a másvilágra; ahol milliárdok jutnak új csatahajókra, ágyukra és százezrek nem kerülnek kórházra, iskolára; ahol egy embernek jut százezer hold s százezernek nem jut egy; ahol minden új adóterhet a sokszor éhség-bérrel agyongyötört proletár verejtékéből kipereszt fogyasztási és közvetett adókkal sarkolnak ki; ahol az éhhalál és analfabétaság terpeszkedik országrészekben, ott keressünk békességet, összetartást, haladást?

Elmondhatjuk mi is: Node elég, a példa fáj! E jelenségek nem arra valók, hogy elcsüggyesszenek bennünket, hanem hogy okulásra, cselekvésre serkentessenek. Az eddigi állami társadalmi irányító elvek, melyek mellett ilyenek az eredmények: csődöt mondtak. Ahogy bizonyos, hogy ezek az állapotok a pusztulással egyértelműek, oly kétségtelen, hogy javulásukat új eszméktől, elvektől várhatni csak.

Boldog újévet! Hogy mi a boldogság útja, ki mondaná meg? A történelem arra tanít bennünket, hogy ez a nemzet legnagyobb válságai idején is megtalálta létének feltételeit s nem véletlenség, hogy magyar ember vonta le az emberiség sorsának legpesszimisztikusabb képeiből a legoptimistább tanulságot: ember küzdj és bizva bizál. Ez a bizalom irányítsa tekintetünket, mikor a sivar jelenből az új évvel új reménységek felé fordulunk.

6881 Dr. Buzás Dezső.

Tapolcza virilistái az 1914. évben. — Tapolcza nagyközség 1914 évi legtöbb egyes adót fizető képviselői: Báró Hornig Károly veszprémi bíboros-püspök, Lessner Sámuel (Lessner Lajos), Ley József, Takács Jenő, Lustig József (Lustig Ferenc, Rozner Mór), Berger Vilmos (Berger Károly), Marton Gyula, Kardos Mór, Mojzer Endre (Dr. Mojzer György), Frisch Jenő, Pollák Adolf (Neményi Géza, Pollák Pál), Lessner József, dr. Kovács Vilmos, Glazer Sándor, Bozzay János, Berger Manó, Pruska Ferenc, dr. Hoffmann László, dr. Fischer Gyula, Rechnitzer Rezső.

Merénylet a magyar bortermelés ellen.

Elindulának pedig 1913. december havában a nógrádmegyei korcsmárosok illusztris képviselői Sztranyovszky Sándor országgyűlési képviselő vezetése alatt a földművelésügyi miniszter kegyes színe elé, akitől is alázattal kérték, hogy az olasz borvámot legalább 1914. esztendőre függessze fel.

Ha középkorbeli krónikás lennék, bizonyosan így kezdeném annak a furcsa deputációzásnak a történetét, amely a közelmúltban méltán felidézte a magyar szőlősgazdák haragját, sőt megbotránkozását. Mert valóban a legnagyobb haragra, a legnagyobb megbotránkozásra méltó, ha akad az Urnak 1913-ik esztendejében olyan magyar ember, aki nyíltan merje kérni az olasz bor behozatalának a megengedését. Hát elfeledkezett volna már valaki Magyarországon arról, hogy milyen étkes kerékkötője volt a magyar bortermelés fejlődésének a szabadon beözönlő olasz bor? Hát elfeledkezett volna már valaki arról, hogy a magyar borpancsolók, akik évtizedekre tönkretették a magyar bor becsületét jó hírnevét, boszorkánykonyhájuk leghasználatosabb vegyiszerének tartották az olcsó olasz bort?

Ugy látszik Nógrádvármegyének jutott az a kétes hírű dicsőség, Nógrádvármegye korcsmárosai felejtették el legelőbb azt, hogy az olasz bor beözönlése mennyire kárára volt az országnak, Nógrádmegye korcsmárosai ültek fel legelőször is az önérdék girhes paripájára, amelyen dicsőségesen belovagoltak Pest városába s bemutatták magukat teljes lelki meztelenségükben. A nógrádmegyei korcsmárosoknak ugylátszik tehát teljesen mindegy az, ha a körülöttük élő gazdák, akiknek köszönhetik egzisztenciájukat, jólétüket, sorba pusztulnak. Nekik teljesen mindegy, náluk a földolag az, hogy olcsó borhoz jussanak és azt drágán mérjék. Ezért kell nekik az olasz borvám felfüggesztése vagy eltörlése, ezért vállalkoztak ők a deputációzás gyászos szerepére, még jószerecse, hogy a földművelésügyi miniszter a magyar mezőgazdasági érdekek legfőbb öre, egész kurtán értésükre adta, hogy ilyen kérelem teljesíthetetlen.

A földművelésügyi miniszter azonban nézetünk szerint tulságosan udvarias volt. Az ilyen kérelemre egyszerűen ajtót kell mutatni vagy legalább is gorombán meg kell magyarázni, hogy 10—15, vagy mondjuk 100—200 korcsmáros kedvéért nem szabad koc-

kára tenni százezrek egzisztenciáját. Érthetetlen előttünk az is, hogy akadt magyar országgyűlési képviselő, aki a küldöttségnek a földművelésügyi miniszter elé vezetésére vállalkozott. Ennek a dolognak aligha van más egyéb magyarázata, minthogy Nógrádmegyében és ugyilátszik igen sok helyütt a szomorú országban nem a nép választ képviselőt, hanem a korcsma és a korcsmárosok. Ezt a dolgot természetesen a képviselőknek respektálni kell.

E sorok írójának némi kis része volt az olasz borvám elleni küzdelemben és bizonyos mértékig hozzájárult ahhoz is, hogy az olasz borral üzött visszaélések felderítenek. A nógrádi deputáció felidéri emlékeztünkben a szőlősgazdák akkori megfeszített küzdelmét, felidéri azt a végzetlen elkeseredést, amely eltöltötte a magyar szőlősgazdák lelkét, akik nap-nap után látták, hogy az olasz bor versenye miatt minden fáradozásuk hiábavaló, minden munkájuk meddő. Sok helyütt ez az elkeseredés oly mértékben tört ki, hogy a gazda képes volt kiirtani a becses szőlőtöket, mintsem hogy évről-évre ráfizessen annak a művelésére. Csakis az olasz bor beözönlésének megakadályozása után kezdett a magyar szőlőművelés, amelynek száz és száz más egyéb ellensége volt és van ma is, némileg fellendülni. Ennek az elkeseredésnek kell újra felángolnia, amikor a nógrádi korcsmárosok szerepléséről vagy más hasonló dologról nyernek értesülést. Hiszen a magyar bortermelésnek ma is ezer és ezer baja van. Ha erre rászakad még egy új olasz borözön, akkor nincs más segítség mint kivagdosni azokat a tökéket s tüzre hajítani, amelyek a magyar mezőgazdasági termékeknek egyik legbecsesebbét szolgáltatják.

A szőlősgazdáknak, azok társadalmi szervezeteinek, a vármegyei gazdasági

egyesületeknek kell teljes erővel felzudulniok, hogy hasonló dolognak még csak a kísérlete se következzen be többé soha. A nógrádmegyei tiszteletrémlő deputációnak pedig ajánljuk azt, hogy ha annyira szerelmesek az olasz borba, vonuljanak ki mindenestől olasz hon kék ege alá és szürcsöljék ott, vagy mérjék az olasz nektárt az emberi kor legvégső határáig.

Községi gyűlés.

Tapolca nagyközség képviselőtestülete december hó 28-án tartotta 1913. évi utolsó gyűlését, amelyen Győri János községbíró üdvözli a megjelenteket, jelzi, hogy a jelen gyűlés lesz az utolsó az évben, megköszöni a képviselőtestületnek az elmúlt évben kifejtett tevékenységét és az előjáróság támogatását, a jövőre nézve pedig újból kéri ezen támogatást; a gyűlést megnyitja.

A napirend tárgyalása előtt Horváth Jenő főjegyző jelenti, hogy Árvay Lajos Zalavármegye érdemekben teljes alispánja ez évben töltötte be megyei szolgálatának 30-ik évét, amit a megye ünnepel; indítványozza, hogy a község alispánt ez alkalomból üdvözölje. A képviselőtestület az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadja, s az üdvözléssel főjegyzőt megbizzza.

Tudomásul veszi Dani László tapolczi illetőségének megállapítását.

Jelenti főjegyző, hogy Kozáry Gyula hosszabb idő óta volt községi képviselő meghalt; kinek helyére egyik pótag hivatott be, indítványára a képviselőtestület részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

Janzsó Istvánnak a vendeki szőlőhegyen lakhatási engedélyt ad.

Alispánnak a vakokat gyámolító egyesület támogatása ügyében érkezett rendeletére elhatározza: dacára, hogy

a községben három képzésre alkalmas vak van, mégis nincs abban a helyzetben, hogy őket évi 300 korona segéllyel képeztesse és 50 koronával ügyis segélyezi az egyesületet.

Az anyakönyvi díjak hova fordítása tárgyában érkezett rendeletre, főjegyző ez ügyre vonatkozó informálása után elhatározza a képviselőtestület, hogy az anyakönyvi díjak címén befolyó jövödelmet Horváth Jenő főjegyző, anyakönyvvezetőnek átengedi munkássága elismerésül, mint jutalmat.

A Mogyoróshegy-tető kopár területének befásítása tárgyában kelt közig. bizottsági határozatra utasítja előjáróságot, hogy a fásítás módzatairól és a költségekekről tegyen javaslatot.

Schäffer Sándor kéri, hogy a községtől bérbe birt lakás szerződését árlejtésen kívül hosszabbítsa meg. Hosszabb vita után, szavazással elhatározza a képviselőtestület, hogy Schäffer Sándor bérleti szerződését, tekintettel a kérvényben foglaltakra, árlejtés nélkül meghosszabbítja, a lejáratú időtől kezdve 6 évre, évi 1200 koronáért; a szerződés megkötésével előjáróságot megbizzza.

Báthori József rendőrbiztosnak ruhaátalánya és lakbérének felemelése ügyében érkezett kérvényét 30 nap mulva tartandó gyűlés tárgyaúl kitűzi.

Jelenti főjegyző, hogy a kőfejtő és mészegető területek bérbeadása tárgyában az előjáróság értekezett Rechnitzer Rezsővel, aki ajánlatát írásban is beadta, mely szerint a halastói részen lévő kőfejtőért hajlandó 800 korona évi bért adni s a másik terület sértetlen maradna. Hosszabb és élénk eszmecsere után dr. Kovács Vilmos indítványára elhatározza a képviselőtestület, hogy: Bérbead Rechnitzer Rezsőnek a halapi úttól keletre eső területből 12 hold, előzetesen kijelölendő, mészegetésre alkalmas területet 1000 korona évi bérért, oly kikötéssel, hogy bérlet a meszet künn a

Utolsó szerelem.

Írta: Erdősi Dezső.

Mimóza, a kis szubrett, édesen kacagott. Mintha ezüst csengetyűk csilingeltek volna odaát, a másik szobában, a hova Mimóza most érkezett vendége elől menekült, hogy rendbe hozza toalettjét.

— Ugy-e nem haragszik, hogy kissé várakoztatam. Drágám, nagyon szorgalmas vagyok! Mióta kibujtam az ágyból, egyre a lepottyant angyalkát tanulom. Édes szerep. Szép lesznek, mint még soha. A második felvonás nadragszerep. A férfiak meg fognak örülni.

És Mimóza egyre kacagott. Bikszády megérezte, hogy szinpadi kacagás. Mimóza, ha szívből nevetett, hihizni szokott, közönségesen, művésziellenül, a hogy odahaza szokott hozzá, a sok gyermekü asztalos családjában. Bikszády megsimogatta ősz szakállát és szigorúan szíjjel nézett a szobában. A medvebőrrel fedett pamlag előtt, a drága perzsaszőnyegen cigarettacsutak eklelenkedett. Felvette, hölgy cigarettát volt. Ilyet Mimóza nem szokott szívni. Még három ilyen csutakot talált. Valaki tehát huzamosabb ideig időzött Mimózával. Az egyik csutak még meleg volt. A valaki tehát csak az imént mehetett el, talán éppen ő előle sietett el, a mikor a szobaleány bejelentette. Vajjon ki lehet? Szó sincs róla, hogy valami ártatlan látogató, az nem hajigálja a cigarettavégeket

a perzsaszőnyegre, nem szokik el előle. És a leggyanúsabb volt neki Mimóza műkacagása, a mely kétségtelenül idegességet, lelki izgalmat leplezett.

— Ma nem adom neki a briliánsokat — gondolta Bikszády.

Nehéz, keserű érzés szállt a szívére. És mint mindig, ha arra gondolt, hogy Mimóza megcsálja, gépiesen mondta magának:

— Hatvankét éves vagyok. Nem vagyok a régi. Jó lenne leborotválni az ősz szakállamat.

A tükörbe nézett és gyötörödvé gyönyörködött fehér patriárka szakállában. Szerette ezt a szakállt, mert szép volt és tiszteletet parancsoló. Férfias, barna piros arcához, hatalmas termetéhez pompásan illett. Nagy erőt érzett karjaiban, melegséget a szívében, minden porcikájával szerette a nőket és a hiúságának, az öntudatának hízelgett, hogy szakállának fehér zászlója az erő és a vágy hajója fölött lengedezik. Hol vannak a hasonlókorú barátai, ismerősei? A temetőben, vagy a kuckóban. És az ősz szakállá diadalmasan lobog a mutatós éjszakában, a karjaiba hanyatlott, szerelemtől alélt nők orcája fölött. Tapasztalta, hogy a harmincon felüli nők rajongának a szakálláért. De Mimóza csak huszonegy éves. Talán mégis jobb lenne leborotválni...

Nesztelenül lépett a szobába Mimóza. Édes macskaugrással vetette magát Bikszády ölébe. Ez hatalmas, ráncos kezeibe vette

Mimóza arcát, a mely forró volt, üde, illatos és ragyogó. Mimóza megeibálta a szakállát és nevetett, egyre nevetett. Ez a nevetés már a szívéből jött, mert hihizett, közönségesen, csakán, mint a vidéki cselédányok. Bikszádynak ez tetszett és felengedett.

— Kigyó, de azért nem egészen rossz — gondolta. — Talán mégis odaadom neki a briliánsokat.

Vére, a melyről már tizenöt esztendő előtt megállapította, hogy lassudik, hullámzásba jött. Mint gyöngyöző buborékok a vizek mélysegeiből, úgy törtettek ki idegeiből a szerelmes gerjedelmek. Szívta Mimóza hajának illatát, s mint börtönéből szabadult sas, szállt, szállt a vágya rózsaszínű ködök, buja káprázatban. Megcsókolta a leány száját.

Egy gondolat rohant a lelkén keresztül: Meddig még? Meddig fogod még tudni szeretni a nőket? Minden órában rád csap a az aggság, a halál. Áldott, áldott a teremtés, ki szerelmes tavaszt varázsol a télbe...

Kivette zsebéből az ékszerdobozt és meghatottan tette Mimóza puha, meleg kezébe. A leány mohón nyitotta fel a dobozt s a hogy szemébe káprázott a gyönyörű briliánsok ragyogása, felugrott s újjongva, hahotázva szaladt fel alá a szobában. Aztán megölelte Bikszádyt, cirógatta, becézte és forró, hálálkodó szavakat suttozott a fülébe.

— Csak magát szeretem, mert maga a legjobb a világon...

gyárban 2 korona 50 fillérért, a városban pedig métermázsánként 3 koronán nem nagyobb árban tartozik kiszolgáltatni, a városban mészraktárt tartani, ezzel szemben kijelenti, hogy másnak mészégetésre területet nem ad.

Bemutatja főjegyző a kórháznál építendő elmebeteg megfigyelő épületre érkezett költségtervet, amit az építési ellenőrrel felülvizsgáltatott, ki annak összegét 2307 korona 78 fillérben állapította meg, felolvassa Keszler Aladár vállalkozó tiltakozó beadványát, hogy ezen építkezés, a többi építés ideje alatt másnak árlejtés útján adásának ki. Mindezekre elhatározza a képviselőtestület, hogy a föld leszállítási munkákat árlejtés útján kiadja, a víztartány beszerzés és felállítás, valamint az elmebeteg megfigyelő megépítését Keszler Aladárral eszközölteti, megjegyezvén, hogy az eredeti ajánlat szerint 7%-ot levon. A kórház körüli földleszállítási munkálatokra beérkezett pályázatok közül a kórház előtti úttest leszállítását Bajnóczy Istvánnak, a kórháztelek földmunkálatait pedig Horváth Nándornak adja ki, előbbi 7%-ot utóbbi 19,7%-ot enged a vállalkozási összegből.

A helybeli telekkönyvi hatóságtól érkezett s az átalakítás befejezését és az esetleges panaszok beadási módját és határidejét tárgyazó hirdetésménynek a képviselőtestületi gyűlésben leendő kihirdetése megállapítottatik.

Kiutalja a Lecsapoló-társulat munkálataival szabaddá vált s a község tulajdonába átment területeknek 150 korona vételárát.

A rendőrök és fizetéses tűzoltók drágasági pótlékot kérnek, a tűzoltók egyúttal a rendőröknek járó kórpótlék és szabadság engedélyezését is kérelmezik. A kérvényt a képviselőtestület nem teljesíti, csupán a tűzoltók részére egy heti szabadságot engedélyez.

— Mimóza, ki volt itt nálad?

A kis színész nő felvetette a fejét, csodálkozástól nyílt szemekkel nézett Bikszádyra, aztán megint elkacagta magát, finom, csilingelő, szinpadai kacagással.

A férfit elfogta az indulat. Vasmarokkal szoritotta Mimóza karját, hogy az fájdalommal felsikoltott.

— Jaj, mit akar? Az a szegény fiu tanulni segít nekem.

Tehát szegény fiu. Egy fiu volt nála. Valami zöld gyerek, vagy költő. Ostoba, mohó, kiméletlen. Mit tudja az ilyen fiu, mi az öreg férfinak a szerelem? Az utolsó szerelem? Botorul, könnyedén száll virágról-virágra, Mimózáról-Mimózára és röhögve tapossa szét a melegházi kertet, mit az öreg ember szívélraktározott napsugaraival melenget. Husz szerelem vár még rá? Hány, Istenem? Telhetetlen, gonosz fiu, meg tudná fajtani...

A harag hullámai végigzuhogtak az öreg, erőszakos férfian. Ellökte magától Mimózáat. A durva sértés könnyet lopott Mimóza szemébe, lehajtotta a fejét és lassan az ajtó felé ment. Az ajtónál megállt, visszanezített és szólt:

— Vigye vissza a briliánsait. Ott vannak a szőnyegen.

Azután nekitámasztotta fejét a falnak és keservesen zokogott.

A briliánsokat siratja — gondolta Bikszády.

A Balaton a római korszakban.

Makay Béla dr. „A Balaton a történelmi korban” című érdekes munkájában olvassuk a következőket:

„A római nem szerette a sört, nem termelt tehát árpát, hanem búzát és meghonosította Pannónia hegyeiben a szőlőművelést.

A balatonmelléki hegyek, a Badacsony, már a rómaiak idejében bortermő vidékké váltak. Hogy a Balaton északi partja volt a népesebb kultúrterület, az abban leli magyarázatát, hogy a Galérius-féle lecsapolási kísérlet sem mutatott fel oly eredményt, melynek következtében a déli partot benépesíteni és mezei kultúra alá lehetett volna vonni. A tó déli és délnyugati partján kevés római lellyel ismerünk. Fenék, Zalavár és Somogyvár feliratos kövein kívül a déli partok római emlékeiül egyéb alig van. A Balatonvidéken a kultúra a rómaiak alatt is csak a tó északi, északkeleti és nyugati partjain terjed. Ott, hol gesztenyerdőket találunk, mindenütt a római kultúra jeleit találjuk. Ezeket a partokon vonultak a római hadi utak, ezek a partok voltak megerősítve: Tricciana (Siómaros), Cimbriana (Veszprém és Szabadja-Szt.-Király közt), Caesariana vagy Praetorium (Nagyvázsony) és Valcum vagy Valco (Fenék) castrumai-val, mely táborvárak körül számos kisebb castellum (várna) emelkedett, mely épületek már a kelta favázás épületektől eltérően kőből vagy téglából voltak építve.

Ezeket a helyeket kitűnő katonai utak kötik össze az északnak és délnek fekvő nevezetesebb gőcpontokkal, u. m. Carnuntum, Sabaria; Brigétio, Aquincum, Poetovio és Sirmiummal.

Ilyen castellum volt Sümegen, illetve a Sümeg és Csehi közt, a Marczalér szomszédságában, az ugynevezett berki malom mellett. S a castellum felmért romjai azt igazolják, hogy castellum hibernum s legalább is 300 főből álló cohors lehetett őrizete.

Ilyen, csak hogy méreteiben nagyobb castellum volt Zalavárt (Sala II.), ilyen lehetett Keszthelyen is, hol nemesak népvándorláskorabeli emlékek, sírmezők, ékszerek és edények, hanem légiótéglák és római falmaradványok is találtak. Római kultúra nyomait látjuk az egész északi Balatonparton. Vörösbény, Kövesd, Kékkut, Köveskál, Salföld, Ecsér, Zánka, Lesenczetomaj, Szt.-Békál, Palota, Nagyvázsony

római feliratos emlékei, Zánka, Tihany, Kisörs, Almádi tumulusai és urnái, Ecséren a Balatonba nyúló római épületmaradványok, a fülöpi, tót- és nagyvázsonyi leletek, a Csehin és Lesenczetomajon talált feliratos téglák, a Fajszon kiásott római ezüst pénzek tanuskodnak arról, hogy a katonai táborok és őrhelyeken kívül a Balaton északi partjain római telepek, helységek voltak s hogy az ókor veteránjainak volt olyan izlése, mint a jelenkor nyugalmazott tisztjeinek, kik szolgálati fáradaimukat kipihenni egy kisebb garnizonba vonulnak. Bizonyára nagyobb kedvvel telepedtek le a Balaton partján, mint pl. a somogyi fensíkon, ezt a vidéken talált több becsület-bocsátvány is igazolja.

Mindebből azonban nem következik az, hogy a Balatonvidék táboraiiban már a római hódoltság első századában rendes légiók tanyáztak. Tiberius császár idejében Pannoniában még csak két légió van, ezek egyike a XV. Apollinaris Carnuntumban (Petronell, Alsó-Ausztriában), a másik a XIII. légió Poetovióban (Pettau). Csak Vespasianus császár idejében lett felállítva Alsó-Pannoniában a II. légió adjutrix, valószínűleg a Száva mellett, honnan aztán Aquincumba került fel. Domitjánusnak K. u. 85-ben kelt és 1840-ben Belegen (Somogy) talált diplomája azonban arról is tanuskodik, hogy az első század végén Alsó-Pannoniában nemesak légiók tanyáztak, hanem nemzetiségek szerint alakított zászlóalj is, melyek a római seregek holmi guerilla csapatai voltak.

Ezeknek a csapatoknak állomáshelyei a római hadiutnak egészen a Balaton déli csucsát érintő vonaláig nyultak és arra voltak hivatva, hogy a pettaui légióval megakadályozzák az ellenségnek esetleg Itáliába való benyomulását.

Traianus alatt Poetovio és Carnuntum, az első század légió szállásai emelkednek. Poetovióból a légiót elviszik és colonia rangot nyer, míg Carnuntum megmarad táborhelynek és coloniává, majd Hadrianus alatt, valószínűleg Aquincummal együtt, municipiummá lesz. Hogy mily légiók tanyáztak e században Pannoniában, az meg nem állapítható.

„A tavat a rómaiak sem hagyták kihasználás nélkül. Elsősorban halászatot űztek a tavon. Teljesen kifejlett hajózásuk, illetve vízi közlekedésük nem volt.

A római inkább szárazra termelt nép volt, mely bár a legnagyobb áldozatok és erőfeszítések mellett is, minden akadályt le-

— Én már megöttem egy fiut — szólt lassan, komolyan. — És akkor én fiatal voltam, harminc éves.

— Jenő csak huszonnégy, sóhajtott Mimóza.

— Az is huszonnégy volt. Mig vele nem találkoztam enyém volt minden asszony, a kit akartam. Szép voltam, daliás és bátor. Éjszaka asszony miatt egy vármegyén lovagolni, az nekem semmi sem volt.

— Van fényképe abból az időből? Be szeretném látni.

— Van, majd elhozom. Azt hozom el, a melyiken vadászruhában vagyom. Magas csizma, magyaros szűk nadrág, báránnyal bélelt dolmány.

Bikszády hangja csengett. Az öregség és megalázás jelenéből visszarepült a múltba és vad, szerelmes emlékeinek erejéből próbált erőt meríteni. Mimóza feszülten csüngött ajkán és ez is tettszett Bikszádynak.

— Akkor egy szép asszony kedvéért vadásztam. Feljött hozzám Pestre is. Soká ellentálltam, mert az ura jó barátom volt. De az asszony levett a lábamról. Egyszer aztán meghidegült. Tudtam, hogy milyen asszony, nem a tisztessége miatt, hanem valami más féreg miatt fordul el tőlem. Akkor csaltak meg először. Lementem a vadászatra és megismertem az új férfit. Szelid, kedves, szőke fiu volt, valami gazdászgyerek. Ittunk, összeverekedtünk, párbajban keresztüllöttem

Mimóza zokogása mind hevesebbé vált. Sóhajtott, nyögött, fuldokolt, telt fehér vállai remegtek, keblei meg-megrendültek, fel-fel emelte gömbölyű karjait és csapkodta velük a kárpitos falat. Mily szép, mily aranyos, mily fiatal — fűzte tovább gondolatait Bikszády. — Mily kívánatos nekem! Mintha ez lenne az egyetlen nő a világon, ez az asszony, ez a nő. Ez a tárgy. Magasan állok föllette, mint a hegyóriás a völgyi fűszál fölött. Mégis mondhatatlanul édes. Meg tudnék halni érte. Mit keresek én még a világban. Minden megvolt már. A mi maradt bennem, férfi, szív és vágy, az mind feléd száryal, csakcska, becsstelen leánya!...

— Mimóza, — kiáltotta hangosan — Mimóza, szeress egy kissé!

A leány visszaroht és Bikszády könnyezve ölelte magához. A fájdalom vonaglás elmúlt a szíveről. Enyhületes érzés, boldogító nyugalom szállta meg, simogatván Mimóza aranyoske haját.

— Nem rossz fiu az — suttozta Mimóza.

— Jó fiu.

— Szereted?

— Nem — felelte Mimóza.

— Nézz a szemembe.

Mimóza felemelte fejét és nyílt szemekkel bámult a férfi arcába. A férfi, a nők diadalmas ismerője, könnyű, kusza, asszonyi lekek titkainak gyakorlott megsejtője, kioldavasta Mimóza szeméből, hogy a fiut szereti.

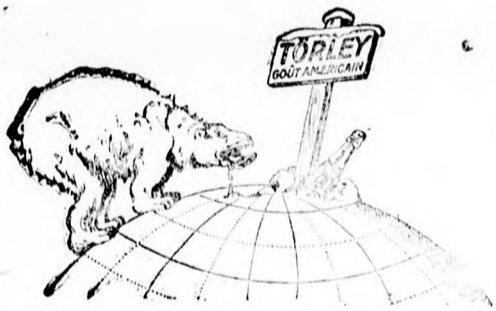
küzdve, inkább vert utakat a víz partján, mintsem hogy állandó vízi közlekedést fejlesszen.

Ezzel azonban nem állítjuk azt, hogy a rómaiaknak a Balatonon hajózásuk nem volt, sőt nincs kizárva, hogy a fenéki castrumot egy kisebbszerű flotilla is védte.

Mommsen egy jelenleg Zalaapátiban, az apátsági épületben levő és valószínűen a Zala torkolatához közel, Zalavárt talált emlékkő feliratából is hajózásra következtet. Használták a tavat fürdésre és a Balatonvidék meleg forrásai környékén is nyomára akadunk az ott fürdőző rómaiaknak. A Keszthely melletti Hévíz bizonyára nemcsak a későbbi népek fürdője volt, hogy pedig Balatonfüreden a fürdőt, Kékkuton a hévízet a rómaiak jól ismerték, azt az utóbbi helyen talált feliratos kő megfejtése által Mommsen is erősíti. A szentkirályszabadjai római hypocaustum és a csopaki római caldarium mindmegannyi bizonyítékai annak, hogy a tó vidéke a rómaiak előtt igen kedvelt volt.

A rómaiaknak Balatonfüreden berendezett fürdőjük volt. Diocletianus császár leánya Valeria, férjének Galerius császárnak halála után (313 K. u.) ennek utóda, Maximius császár által üldöztetve s később számkivetésbe küldve, állítólag Tihanyban lakott és Prisca nevű beteg anyját a mai Balatonfüreden gyógyíttatta, ahol hálából templomot emelt Dianának.

A rómaiaknak azonban nemcsak a Balaton szabályozására volt gondjuk, hanem felismerték annak szükségét is, hogy az ingoványos balatonmelléki folyókat is szabályozzák. Így gondjuk volt a Zalára, Tapolczára, Sióra, melyeken hidakat vertek. A Balaton déli csucán, a Kis-Balatonnal való érintkezésnél, Fenék alatt is már erős hidnak kellett lenni.

a szívét. Hogy sirt az asszony utána. Én is sirtam. De meg kellett hallnia, mert utamba állott!

Az utolsó szavakat emelt fenyegető hangon mondta Bikszády. Őklét vízszintesen felemelte, vizsgálta reszket-e, tudna-e még biztosan célozni. Vad elképzeléssel ott látta magát a cinkotai erdőben, szemben az új fiuval. Szép, fiatal gyerek, hogy fog utána sirni az anyja! Eldördül a lövés és a fiu átlőtt szívvvel, arccal előre zuhan a gyepré. Mimóza sirni fog a félelemtől, vacogva omlik a karjaiba s az övé lesz, egyedül az övé. Megharcol Mimózáért, mint egy lovag, mint egy diadalmas himszarvas, a ki a szarvaival kitisztítja vetélytársa beleit.

És Mimóza ott kuporgott a szőnyegen, mosolygott és gyöngéden himbálta a brilliánsokat, a nap tüzebe tartotta azokat és gyönyörködött bennük. Nem is hallotta, miket szavalt öreg udvarlója.

Bikszády szégyenkezve vette le róla szemét. Tekintete a tükörbe tévedt, ahonnan egy piros arcu, agg szatír hunyorgatott vissza rá.

— Ősz fecsegő! — szolt rá a tükörbéli szatír. — Vadász, párbaj, himszarvas?... Mit pözolsz, vén bolond, fogatlan oroszlán.

Mimóza a tükör előtt állott és felrakta a brilliánsokat. Telt, fehér nyakára rakta az aranyláncot, amelyen ékköves nyakék lógott, azután a karjára csuszította a brilliánsokkal kirakott karkötőt. Aztán megfordult és Bik-

Olvasóinkhoz!

Lapunk jelen számával a huszonnegyedik évfolyamába lépett. Az elmúlt évek legyenek tanubizonyságai annak, hogy mennyire feleltünk meg azon célnak, amelyet munkásságunkban magunk elé tűztünk. E célok fognak irányítani bennünket a jövőben is.

Nemcsak Tapolcza nagyközség, hanem az egész Balatonvidék közgazdasági, kulturális érdekeinek szolgálatába állunk. Így nemcsak ez Isten áldotta szép vidék, hanem közvetve édes hazánk jobblétét munkáljuk. Szószólói leszünk a jövőben is minden hasznos közügynek, de szigorú bírálói is egyzersmind a gyalóságoknak, amelyeket jóindulattal párosult figyelmeztetéssel fogunk szóvá tenni ott és akkor, ahol és amikor közös érdekeink megkívánják.

Céljaink elérésére a nagyközönség jóindulata, erkölcsi és anyagi támogatása is szükséges; kérjük tehát, hogy e két eszközzel munkálkodásunkban segítségünkre legyenek.

Hazafias tisztelettel

a „TAPOLCZAI LAPOK” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Kérjük t. előfizetőinket, akiknek előfizetésük december hó végén lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek.

Előfizetési árak:

Egész évre K. 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2 50

Tanítóknak féláron.

szády felé tárta a karjait. Fejét lehajtotta és mosolygott. Halásan, alázatosan, gyermeke-sen.

— A tied vagyok — sugta.

Bikszády a karjaiba zárta Mimózát.

— Mi lenne, ha nem lennél az enyém? — mondta zihálva. — Szürkeség, hidegség, kegyetlen gyors zuhanás a sir felé. — Ne beszéljen így — mondta a nő és meleg, puha kezét a szájára tapasztotta. Aztán cibálta a szakállát, pajkosan, szerelmesen.

Bikszádynak könny szökött a szemébe. A halálról való gondolat összeölekezett szerelmes gerjedelmével. Lehet-e szebb vég, mint édesen megsemmisülni? És kell-e egyéb?

— Szeretsz-e engem? — kérdezte a leánytól.

— Szeretlek.

— Nézz még egyszer a szemembe.

Mimóza elfordította a fejét.

— Azt a másikat szereted, azt a fiut.

— Nem — sóhajtott a leány.

— Azt a fiut, aki szép, fiatal, hozzád való.

— Nem, nem.

Hazudsz, hazudsz. Mimóza. Esküdj, hogy nem hazudsz.

— Ne kinozzon — szolt a leány és sűrűn

HIREK.

Újévkor.

Végre... Hányan sóhajtottak így fel 1914. hajnalán. Végre leráztuk nyakunkról a mindenféle nyomorúsággal, bajjal, veszedelmekkel megrakott 1913. esztendő. Elérkezett az újév napja, amelyen, mint már annyi sokszor, újra lángra gyuladhat a képzelet és megrajzolhatja mindenki részére a napfényes, szebb jövőt. A reménység hamvadó parázsa is újra éledhet, szárnyra kelhet az elcsüggedt hit, hiszen ha az első nap nem is hoz az új esztendőben semmi örömet, az esztendő oly hosszú, hogy mire a végére érünk, vágyainknak legalább egyik-másik a beteljesülhet. Legjobb is az új esztendőt reménysugallta vidámsággal köszönteni. Jobb bizni, mint elcsüggedni, hiszen a csüggedés szokta leginkább lenyírni a tetterő, az akarat szárnyait. A reménység nagyranöveszti a szárnyakat, s erőt kölcsönöz a szárnyakat mozgató izmokba. Nem szabad tehát az új esztendőt megtörten fogadni, hanem vidáman, lelkesedéssel és nagyobb munkakedvvel, mert hiszen mindenki tudhatja, hogy a jobb jövő alapjait csak az erős akarat és a kitaró munka rakhatja le.

Lelkesen köszöntünk tehát új esztendő! Szívvel köszöntünk, légy szívesen fogadott vendégünk. Hiszen a szíveslátás bizonyos mértékig kötelez, másként érzi magát az a vendég, akit szomorkodó arcok fogadnak, mint az, akire mindenünnen a vidámság mosolyog, akinek útjait a lelkesedés, a rokonérzés napsugarai világítják be.

Nincs ugyan semmi biztatójel, sem társadalmi, sem pedig az élet egyéb körülményeiben, mely azt mutatná, hogy hamarosan gyökeres változásokra lehetünk elkészülve. De hát vajjon baj-e ez? Hiszen az életet, az eseményeket mi csináljuk, akik legtöbbször azzal sem

omlottak könnyei. Átölelte Bikszády nyakát és fejét ősz szakállára fektette, mint valami párnára.

— Nem haragszom — mondta enyhén Bikszády. — Már nem haragszom. Mondd, milyen a szeme?

— Kék — felelte Mimóza mohón.

— És a haja?

— Barna.

— Karsu?

— Igen.

— Mondta, hogy szeret?

— Még nem mondta.

Bikszády felvetette a fejét. Az ablakra nézett. A függönyök nyílásán át melegen, hatalmasan omlottak be a nap sugarai. Ki irigyelné, hogy másnak is jut a napsugárból? Az életből, az örömből és a szerelemből? Öreg ember, sir felé járó, mit törődöl azzal a fiuval? Vedd szívesen, amit a szerencse és Mimóza juttatnak neked. Él a percnak, melyben a lány rád pazarolja aranyos ifjúságát. Halálot előtt légy bölcs. — Bölcs leszek — mormogta büszkén Bikszády. És gyámoltalanul összeroskadva, mámoros odaadással zihálta Mimóza fülébe: — Légy jó hozzám. Kérlek, légy jó hozzám.

törődünk, hogy mit hoz a holnap nap.

Összetartásra van szükségünk, s akkor nem kell félnünk a jövőtől. Hiszen látjuk, tapasztaljuk, hogy a különböző akarat egyesítése mily hatalmas eredményeket tud elérni. A közös cél itt van; a nemzet és szűkebb otthonunk kulturális, gazdasági és erkölcsi boldogulása. Ennek érdekében tömörítse mindenki akaratát és tehetségét, amelynek révén kielégítést nyerhet minden jogos egyéni érdek is.

Lássunk tehát a munkához vidáman, lelkesedéssel, az új esztendő ne találjon csüggedt, fáradt, reményvesztett embereket, ha így lesz, boldog lesz a jövő.

*

Mélyen tisztelt olvasóinknak és munkatársainknak boldog új esztendőt kívánunk!

Pályázat körorvosi állásra. A kapolcsei körorvosi állásra, Karácsony Kálmán főszolgabíró, pályázatot hirdet január 15. ig.

Kivonat a tapolczai anyakönyvből az 1913. évről. A tapolczai anyakönyv 1913. évi adatai szerint a születések száma (leszámítva a 12 halva született) csökkenést mutat, halálozás jóval kevesebb volt mint a megelőző évben, a házasságkötések száma azonban majdnem felére apadt az előző évinél, aminek okát a háború kitérésében kell keresnünk. Az anyakönyvi tételek a következőképen alakultak: született 105 r. kath. férfi (1912-ben 99) és 103 r. kath. nő (1912-ben 117) tehát az elmúlt évben 2 férfival több, mint nő; 4 izr. férfi, 3 nő (az 1912. évben 7 izr. férfi és 7 nő) tehát a csökkenés 7 egyén; 2 ref. nő (1912-ben 2 ág. ev. férfi és 2 nő). Összehasonlítva tehát az idei összes születések számát, 217-et az 1912. évi 224-el, 1913-ban 7-el kevesebb a születések száma. Az 1913. évi halálozás a következőképen oszlik meg: elhalt 57 r. kath. férfi (1912-ben 68) és 40 nő (1912-ben 55) tehát mindkét nemnél elég szép számú a csökkenés, ami a szaporulat javára esik. Meghalt 2 izr. férfi és 5 nő (1912-ben 6 izr. férfi és 4 nő), ugyan a halálozások száma itt csökkent, de az 1913. évi 7 születéssel szemben ugyanannyi a halálozás, s így semmi szaporulat nincs. Elhalt továbbá 2 ág. h. ev. férfi és 1 ref. nő. — Összehasonlítva az 1913. évi 217 születéssel a 107 halálozást: a szaporulat 110 egyén, az 1912. évi 99-cel szemben pedig 11. — A házasságkötések száma majdnem felére apadt, mert az 1912. évi 64 házasságkötéssel szemben az 1913. évben csak 33 házasságot kötöttek, tehát 31-el kevesebbet. — Házasságot kötött r. kath. férfi r. kath. nővel 25 (1912-ben 53), izr. férfi izr. nővel 7 (1912-ben 8) és r. kath. férfi ág. h. ev. leánnyal 1. — Összegezve tehát, Tapolcza nagyközség az 1913. évben 6800 lakos után 1.6 százalékos szaporulatot mutat.

Pásztorjáték. A rom. kath. elemi leányiskola tanulói már kétszer adták elő a karácsonyi pástorjátékot oly nagy látogatottság mellett, hogy sokan kiszorultak, ezért az iskola vezetősége elhatározta, hogy folyó hó 6-án délután 4 órakor az óvoda helyiségében 30, 20 és 10 filléres belépődíjjal újból előadhatja a kedves, hangulatos alkalmi darabot. Akik néhány élvezetes órát óhajtanak a szegény gyermekek felruházására tartandó előadáson eltölteni, ajánljuk a gyermekek

ügyes előadását megtekinteni, — szereplők előadásáról jövő számunkban.

Chanuka-ünnepély. A tapolczai izr. elemi iskola tantestülete kedves, szórakoztató órákat nyújtott növendékeivel a múlt hó 30-án rendezett Chanuka-ünnepélyvel, melynek vallásos része délután 3 órakor folyt le az iskola munkatermében. A növendékek közül itt szavaltak: Neményi Albert, ifj. Schwarcz Pál és Hirsch Juliska. Az ünnepély második része a kaszinó nagytermében volt; a nagy számú közönség gyönyörködött a gyermekek kedves játékában, az „Annuska születésnapja” előadásában, melyben szerepeltek Vázsonyi Piroska, Heimler Irén, Kemény Miklós, Dobosy Kata, Miczki Irma, Mandl Irma és Gerő Irma. Azután előadták Zsoldos László „A gramofon” című apróságát, melyben igen kedvesek voltak a szereplők: Ungár Malvin, Löbl Pista, id. Schwarcz Pál, Popper Margit, Berger Klári, Fuchs Árpád és Rosner Pál. Majd Halász Margit és Strasser Ferenc adták elő ügyesen Móricz Zsigmond „Hogyan vásárolnak a nők” című rövidke jelenetét. Ugyancsak helyesek voltak Móricz „Bevásárlás a piacon” című apróságában, Klein Annus és Steiner Ernő. Szavaltak Preisz Erzsébet, Szücs Laci és Grünfeld Béla. — Nehéz volna a kedves kis szereplők játékát külön-külön bírálni, mert hiszen mindegyik a neki osztott szerepnek derekasan megfelelt. Az énekszámok is igen tetszetek, s sűrű tapssal és jóízű uzsónával jutalmazta meg a közönség a kedves kis szereplőket, akiknek szorgalmán és ügyességén kívül első sorban a tantestület fáradságos munkája érdemel a szülők részéről méltó elismerést. Az ünnepély tekintélyes összeget juttatott az iskolai könyvtár gyarapítására.

Felülfizetni szívesek voltak: Neményi Géza 5 K 80 fill., Dr. Buzás Dezső 4 K, Dr. Kovács Vilmosné 2 K 40 fill., id. Lessner Józsefné és Dr. Szücs Arnold 2 K, Berger Manóné, Berger Károly, Berger Vilmosné, Faragó Manóné, Grünfeld József, Dr. Klein Gyula, Loránt László, Lessner Lajosné, Mandl Sándor, Pollák Pál, Schwarcz Sándor és Dr. Vágó Jenő 1—1 koronát. Weiler Kálmánné 80 fill., Frisch László, Rosner Morné, Ungár Sámuelné 40 fillért. A tantestület köszönetét fejezi még ki Glazer Sándor urnak a kaszinó helyiség átengedéseért, Marton Gyula urnak a színpad felállításához szükséges faanyag kölcsönzéseért, dr. Kovács Vilmosné, Mandl Sándorné urasszonyoknak és dr. Vágó Jenő urnak, kik a pénztárnál szívesek voltak segíteni és mindazoknak, akik akár erkölcsileg, akár anyagilag elősegítették az ünnepély sikerét.

Megnyílt a korcsolyapálya. A Tapolczai Tenniszező Társaság a múlt hét folyamán rendbe hozta a korcsolyapályát és megnyitotta. Délutánonként és esténként szép számmal üzik az egészséges sportot. A Balaton vendéglő sarkára tűzött kis zászló jelzi, hogy a jégpálya mikor használható.

Szilveszter este volt a Tapolczai Kereskedő Ifjak Önkepző Egyesülete teaestélye a Balaton-szállóban. A törekvő egyesület ez estélye nagyon szépen sikerült. Nem a teaestélyek szokásos halkszavúsága, hanem a szilveszteri bálók hangos, jókedvű mulatozásai jellemzik ez estélyt. A Tapolczán mostanában nem igen otthonos jókedv, reggelig tartotta együtt az újévet tánc és muzsikaszó mellett váró embereket. — Felülfizetni szívesek voltak: Dr. Darányi Ignác 10, Neményi Géza, Dr. Kovács Vilmos 6—6, Dr. Buzás Dezső, Steiner Imre, Lessner Adolf 5—5, Schwarcz Emil, Pollák Pál, Berger József, Marton Rezső, Marton Gyula, Berger Károly,

Dr. Hirsch Károly, Jung Ádám, Lányi Ernő, Loránt László 3—3, Pollák Adolf, Eibesbüttz Adolf, Oblatt Mór, Valday Sándor, Koncz József, Steiner Zsigmond, Rosner Mór, Kovács Sándor 2—2, Schwarcz Henrik, Keszler Jenő, Szemlér Károly, Kardos Mór, Kardos Lajos, Kemény Mór, Willner Béla, Székely Gyula, Schwarcz Jakab, Pick Béla, Szántó Lajos, Gróf Vilmos, Havas Mór, Steiner Miksa, Dr. Berger Sándor, Rechnitzer Rezső, Rechnitzer Aladár, Guth Imre, László Jenő, Spitz Manó, Klein Henrik, Görög Lajos, Pruska János, Dr. Vágó Jenő, Dr. Révész Gusztáv, Grósz Miksa, Nagy Zoltán 1—1 koronát. Forgács Izsó 50 fillért.

Sétalók érdekében. Az ugynevezett korzó Tapolczán a Főutca északi oldala, azonban ezen egyedüli helyen is kellemetlen a járkálás, mert a háztulajdonosok északról nyíló kapuin valahányszor előtte elhaladunk, sivitó, kellemetlen szél csapja meg a járókelőket. Talán egy kis jóindulattal segíthetnének a háztulajdonosok azon, hogy a sétalók egészségük veszélyeztetése nélkül élvezhessék a friss levegőt. Tegyük be a kapukat!

A Balaton világitása. A Balatoni Szövetség részben megvalósult terve az, hogy Balaton vidékén mindenhol villamos árammal világítsanak. Tihany alatt, Aszófő községben a Hazai Villamossági Részvénytársaság középponti telepet létesített. Az áramot elvezették Balatonfüredre. Tihany és Szántód között a tóban kábelt fektetett le és átvezették az áramot a tulsó partra, sőt elvitték Siófokig, ahol egy millió költséggel vízvezeteket és csatornázást létesített, melynek gépeit az aszófői telep hajtáná. Építkezés közben a Hazai Villamossági Részvénytársaság fizetésektelen lett és így a vezeték további kiegészítése abban maradt. A siófokiak igen nehéz helyzetbe jutottak, mert a vízvezeteket és csatornázást kölcsönből létesítették, melynek törlesztési részletét az egyes háztulajdonosoktól kellene beszélni. Ezek azonban nem fizetnek, mert áramot nem kapnak. A villamos világitásnál érdekelték a Balatoni Szövetség nemrég tartott ülésén összejöttek, hogy a baj orvoslását megbeszéljék. A Hazai Villamossági Részvénytársaság hitelezőinek megbízottja előterjesztette, hogy a társaság egy milliót fektetett az építkezésbe és éppen ez a vállalkozás juttatta a tönk szélére. Az aszófői telep munkaképes, az üzemi zavarokat néhány ezer koronával rendbe lehet hozni, úgy, hogy Balatonfüredet és Siófokot kifogástalanul lehet árammal ellátni. A baj azonban az, hogy társaságnak a szükséges kiadásokra nincs pénze s nem tudja a telepet fűteni. Siófok község képviselője kijelentette, hogy ha a baj néhány nap alatt nem változik, ők villamostelepet rendeznek be; hasonlóképp nyilatkozott Balatonfüred bírja is. Óváry Ferenc dr. elnök rámutatott arra, hogy a bemutatott számadás szerint hónapokig csupán 1500 korona lenne szükséges a szén vásárlására. Ezt az összeget adják össze az érdekelt községek és uradalmak. A Balatoni Szövetség garantálja, hogy ez esetben kifogástalan világitást nyernek, nekik azután a világitás árából megtérül a beszolgáltatott összeg. Az üzemet a villamostársaság főmérnöke és személyzete tartja rendben. Az érdekelték elfogadták az előterjesztést, egyuttal kimondták, hogy ha a villamostársaság ügyét nem tudja három hónap mulva orvosolni, akkor a balatonmenti érdekelték külön részvénytársaságot alakítanak. Ezt a berendezést a villamostársaság hitelezőinek beleegyezésével, az eredeti árnál olcsóbban megveszi, az üzemet a saját költségével teljesen megépíti és főtartja.

FARSANGI UJDONSÁGOK! Menyasszonyi és báli ruhák. Finom menyasszonyi kelen- gyék. Szepességi vászon és asztalnemű. Selyem paplanok. Teljes berendezés kórház, szálloda és uradalmak részére.

KARDOS NAGYÁRUHÁZÁBAN TAPOLCZA, Fő-tér.

Próbavonatok Keszthely és Somogyzomb között. Dr. Bacsinszky Vladimír zágrábi üzletvezető rendelkezése mult hó 23-án Keszthely és Somogyzomb között próbavonatok közlekedtek. Az egyik vonat elindult Keszthelyről 8 óra 11 perckor és Somogyzombra ért 11 óra 11 perckor. Összes tartózkodás 50 perc, a menetidőre esik 2 óra 20 perc. Evvel a vonattal, mely bizonyára irányadó lesz a májusi menetrendre is, a keszthely—balatonszentgyörgyi ut 19 percig tart, ami az eddigihez képest óriási haladást jelent. Somogyzombról a próbavonat elindul 1 órakor s Keszthelyre érkezik 4 óra 7 perckor. Menetidő, az 52 perc tartózkodási időt leszámítva, 2 óra 15 perc.

Horgony-thymol-kenőcs.
Könnyebb sérüléseknél, nyitott és égési sebeknél. Adag: kor. —80.

Horgony-Liniment. Capsici compos.
a Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Fájdalommentes bedörzsölés hűléseknél, rheumánál, köszvényénél stb.
Üvege: kor. —80, 140, 2—.

Horgony-vas-albuminat-festvény.
Vérszegénységnek és sápkórnál.
Üvege: kor. 140.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül beszerezhető
Dr. Richter „Az arany országhoz”, címzett, gyógyszerárától, Prága I, Elisabethstrasse 5.

A rendőrség figyelmébe. A tél fagya, a zord hideg, kényszeríti az apró szárnyasokat arra, hogy az emberi lakás közelébe keressék táplálékukat. Félve közeledik a kis madár, s sajnos nem ok nélkül, mert sok helyen enyves lép, tőr, csapda fogadja őket — a könyörtelen emberi szívek helyett. Lépre, csapdára, fogságba száll az éhségtől kergetett kis szárnyas, mikor fenmaradásának ösztöne az emberek közelébe kényszeríti. Az ember pedig, akinek csak hasznára van a kártékony rovarok pusztításával, valóságos sportot űz ez ártatlan madárkák összefogdosásával. — Törvény intézkedik a madarak védelméről, ajánljuk azt a rendőrség éber figyelmébe, mert a madárfogdosás a lelketlen suhancok között állandó szórakozás, amit megakadályozni a rendőrség hatáskörébe tartozik.

Jó tanács. Egy újságolvasó megfigyelte, hogy az országos meteorológiai intézet és a „Meteor” időjárásjelzői többnyire ellenkezők. Így e hétre is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik következzék is be: megüvölnék vagyunk kiteve s ilyenkor használjunk Réthy-féle pemetefü-cukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon a készítő Réthy Béla gyógyszerész neve rajta van.

Gyermekeknek egyáltalán nem volna szabad babkávót inniük, hanem csak jó tejet Kathreiner-féle Kneip malátakávéval.

A Kathreiner akár melegén, akár hidegen, kitűnően emészthető s teljesen ártalmatlan, egyúttal pedig a legjobb minőségű malátakából készült, felette erősítő is.

Kérdezze csak meg erre nézve háziorvosát.

A Máv üzleti bevételei és kiadásai az 1913. év II. negyedében. A pénzügyminisztérium most tette közzé az állami pénztáraknál az 1913. évi április hó 1-től június hó 31-ig előfordult bruttó-bevételek és kiadásokról szóló kimutatásokat. Ezekben a m. kir. államvasutakra vonatkozólag a következő adatok foglaltatnak. Üzleti bevételek: 1913. év II. negyedében 109,299,947 K. (1912-ben 109,877,285 K.) Az eredmény 577,338 K. val kedvezőtlenebb. Üzleti kiadások: 1913-ban 87,629,810 K. (1912-ben 80,601,561 K.) Az eredmény 7,028,249 K. val kedvezőtlenebb. Az üzleti bevételeknél mutatkozó visszamaradás főleg az egyes évkvartál bevételek hullámlásában leli okát. Az üzleti kiadásoknál 7,028,249 K. többlet mutatkozik, ami azért állott elő, mert a vonalhalozat megnövekedése és a nagyobb vonatteljesítmény az üzleti kiadásokat megnövelte, továbbá, mert pályafentartási és alakítási munkálatokra, talpfateltésre, valamint az elemi csapások által okozott károk helyreállítására többlet kellett fordítani és idegen vasutaknak kocsikert nagyobb összeget kellett fizetni, mint az előző év hasonló időszakában. Ezenkívül a családi pótlékok utalványozása is növelte a kiadásokat.

Ujévi üdvözet. A Bersonmüvek az új év beálltával szívesen üdvözléteket küldik a Berson gummisarkot viselő közönségünknek és egyben tudatják, hogy január 15-ig mindenki egy a Bersonmüvek által kapott izléses kivitelű zsebnaptárt ingyen kap, aki azt cipészenél, cipő vagy bőrkereskedőjénél kéri.

1914. Uralkodó bolygója a Merkúr. A rómaiak a kereskedés istenének tették meg a szárnyas Merkurt. Vajjon a mostani gazdasági válságokból biztos, egészséges révbe juttatja iparunkat, kereskedelmünket a szárnyas isten. 1914. évben két nap- és két holdfogyatkozás is lesz, de csak egyet-egyét láthatunk mi európaiak. Március 12-én részleges holdfogyatkozás, augusztus 21-én teljes napfogyatkozás lesz. Délelőtt háromnegyed 1 órakor lámpát kell használni, mert a főfényforrást elfedi előtűnk a Föld árnyéka. — A farsang 49 napig tart, február 24-ig. Közepes tartamu a farsang, de azért hazasodhatnak a szerelmes párok. Husvét április 12-ére, pünkösd május 31-ére esik. Ezeket kívül kettős ünnep lesz még február 1. és 2., június 28. és 29., augusztus 15. és 16. napjain is, míg a jövő karácsony meg éppen hármas ünnep lesz. Március 15-ike vasárnapra, október 6-ika keddi napra esik.

Budapestre utazók figyelmét felhívjuk a decemberben Nagymező utca 22—24. szám alatt megnyitott Jardin d' Hiver, Európa egyik legszebb mulatójára. Mindenki megnézi e gyönyörű helyet, melynek berendezése igazán világvárosi. Az előadások nagyszertűek, érdekesek, kabaret és táncprodukciók vannak műsoron és naponta zsufolt ház tapsol a világhírű szereplőknek. 1 óra után elsőrendű táncosok és táncosnők mutatják be a modern táncokat és a tangó nehéz és sikkes változatait.

Piszkos hó a tó vizében. Sok piszkot elnyel ami tavunk és annak lefolyása. A mult héten az udvarokból kihordott havat is e tó alsó lefolyásának a partjára hordták ki, ahonnan beleolvad a tóba. A hóval sok házi hulladék, szemét kerül a vízbe, amelyben öblögetni, mosni stb. szoktak. Talán ezt is meg lehetne egy kis jóindulattal akadályozni.

Fiatalkoruk és a hírlapi közlés. A belügyminiszter elrendelte, hogy a gyermekek, vagy fiatalok ügyeiben tilos a hatóságokhoz intézett beadványt, hatósági iratot vagy a folyamatban levő eljárásnak bármely részét közzétenni. A tilalom megszegése vétség, amelyet megfelelően büntetnek.

Magyarország állatállománya. A földmívelésügyi minisztériumnak az ország állatállományáról szóló jelentése szerint, amelyet a tavaszi állatösszeírás eredményei alapján állítottak össze, szarvasmarha 6,206,867 darab volt 169,922 darabbal több, mint az elmúlt évben; ló 2,005,019 darab, ami 45,019 darabbal több, mint tavaly; sertés 6,824,657 darab, 585,145 darabbal kevesebb, mint az

elmúlt évben; juh 6,659,858 darab, 508,196 darabbal kevesebb a mult évinél. E szerint tehát a szarvasmarha- és lóállományban növekedés, a többi állományban pedig csökkenés mutatkozik.

AZ ÚJ „BERSON”

Gummisarkot

Mindenki viseli, a műeleganciára kellemes járásra valamint az

Bersonmüvek, Budapest VII.

Sümege villamosvilágítása Tapolczáról. Mint halljuk, Sümege község átiratot intézett a tapolczai villamosüzem vezetőségéhez, nem volna-e lehetséges és hajlandó a tapolczai telepről a villamosvilágítást magán- és közvilágításra Sümegegre átvezetni. — Természetes, hogy, ha ez keresztül vihető volna, akkor Sümege nem volna kénytelen telepet építeni; de még természetesebb, hogy addig erről szó sem lehet, míg a tapolczai telepet ki nem bővítik, mert hiszen a helybeli szükséglet kellő kielégítése is nehézségeket okoz.

Tűz Nemesvitan. Karácsony másnapján tűzilárma zavarta meg az ünnep esendjét Nemesvita községben. Délelőtt 11 órakor belülről kigyuladt Sümegi György lakóháza és teljesen leégett. Állítólag a konyhába zárt libák verték volna szét a szabad tüzet, amittől lángra kaptak a butorok és terjedt a tűz a szobába és padlásra. Biztosítva nem volt.

Jéghordás. A fagyos idő beálltával megkezdődött a jéghordás. A többek között a vágóhid mellett lévő u. n. Kerek tóból is kihordták a jeget, amelybe, mint tudvalevő, az elhullott apró házi állatok tetemei is kerülnek. Tessek ezt a jeget gyógyszerül használni! Igaz, hogy a jég megövi a hullát a romlástól, de azt senki sem óhajtja, hogy egy macska, kutya, vagy csirke hullaja kerüljön a fejére, gyomrára, vagy esetleg, hogy azt kis adagokban le is nyelje. Jó volna a jéghordást egészségi és tisztasági szempontból is ellenőrizni.

NYILTTER.*

Jó barátainknak és mindannak, akit illet, ez uton kívánok boldog új évet!
Tapolcza, 1914. január 1.

Horváth Jenő,
főjegyző.

A vasút felé vezető úton fekvő
volt Pollák-féle ház
bérbe-adó,
esetleg szabadkézből
eladó.
Bővebbet a
Balatonmelléki Takarékpénztárban

Eladó

nagyobb mennyiségű
**istálló-trágya és
1 féderes kocsi.**

Bővebbet Szarvas-malom,
Diszel.

Szőlőkaró

őreg akácából hasított 1 éves
száraz, a szentiváni állomás-
tól a tapolezai állomásig franco
szállítva ezre 86 korona.

Értekezni lehet a termelő tulajdonossal:
Sümeghy József, Csabrendek.

**BRÁDY-féle
GYOMORCSEPPEK**
ezelőtt Máriacelli cseppek

több mint 30 esztendő óta
ugy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek
minden háztartásban. — E cseppeknek
utólrhetően jó hatása van emészté-
si zavaroknál, azután páratlan **gyo-
morrontás, gyomorégés, székrekedés,
fej- és gyomorgörccsök, émelygés,
szédülés, hányás, álmatlanság, kólika,
vérszegénység, sápkór stb. ellen.**
Kapható minden gyógyszerárban. Egy
nagy üveg K. 1.60, kis üveget — 90
filler, 6 üveget K. 5.40, 3 nagy üve-
get K. 4.80 beküldése után küld franco

BRÁDY K. gyógyszerár
a „Magyar Királyhoz“ BÉCS,
I. Fleischmarkt 2., Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz
Máriát ábrázolja, a vöröszínű csomagolásra, s az
aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és utasít-
sunk vissza minden utánzatot.

RÉTHY BELA
GYÓGYTÉSZT

ARA 60 FILLER.

Köhögés, rekedtség és hurut
ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan
Réthy-félét kérjünk, mivel sok hasztalan utánzata
van. Az eredetinek min- **Réthy név.**
den darabján rajta van a
1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 K. Mindenütt kapható.
Csak Réthy-félét fogadjunk el!

8463/tkv. 1913. szám.

Hirdetmény.

Tapolcza község telekkönyve birtokszabá-
lyozás következtében átalakított és ezzel
egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve,
amelyekre az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII.
és 1891. XVI. törvények a tényleges bir-
tokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli, az
1892. évi XXIX. t.-c. ben szabályozott eljá-
rás a telekjegyzőkönvi bejegyzések helyes-
bítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX.
t.-c. 15. és 17. §§ al alapján, ideértve e §-nak
az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az
1891. évi XVI. t.-c. 16. §-ának a. pontjában
foglalt kiegészítést is, valamint az 1889.
XXXVIII. t.-c. 7. § a és az 1891. XVI. t.-c.
15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegy-
zések, vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a
alján történt törlések érvénytelenségét kimu-
tathatják, e végből törlési kereseteket hat
hónap alatt, vagyis az 1914. évi június hó
30. napjáig bezárolag a telekkönyvi ható-
sághoz nyútsák be, mert az ezen meg nem
hosszabbítható záros határidő eltelte után
indított törlési kereset annak a harmadik
személynek, aki időközben nyilvánkönyvi
jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, a kik az 1886. évi
XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben,
ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII.
t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítést is,
— a tényleg birtokos tulajdonjogának
bejegyzése ellenében ellentmondással élni
kivánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap
alatt, vagyis 1914. évi június hó 30. nap-
jáig bezárolag a telekkönyvi hatósághoz nyújt-
sák be, nem hosszabbítható záros határidő
eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe
vétetni nem fog;

3., hogy mindazok, akik a telekkönyvi
átalakítása tárgyában tett intézkedések által,
nemkülönbben azok, akik az 1. és 2. pontban
körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX.
t.-c. szerinti eljárás és az ennek folya-
mán történt bejegyzések által előbb nyert
nyilvánkönyvi jogait bármely irányban
sertve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulaj-
donjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c.
16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmes-
nek találják, e tekintetben felszólalásaikat
tartamazó kérvényüket a telekkönyvi ható-
sághoz hat hónap alatt, vagyis 1914. évi
június hó 30. napjáig bezárolag nyútsák
be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros
határidő elmulta után az átalakításkor közbe-
jött teves bevezetésből származó bármilyen
igényeket jóhiszemű harmadik személyek
irányában többé nem érvényesíthetik, az emli-
tett bejegyzéseket pedig csak a törvény ren-
des útján és csak az időközben nyilván-
könyvi jogokat szerzett harmadik személyek
jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek is,
akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okira-
tokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz
egyszersmind egyszerű másolatokat is csatol-
tak avagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az
eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átve-
hetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi ha-
tóság.

Tapolcza, 1913. évi december hó 10. napján.

Papp sk., kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:

Ján, kir. telekkönyvvezető.

Eladó

tapolezai pincéből 10 darab
1909-ben készült 36-40 hl.-es
és 8 drb. ugyanily évjáratu
30 hl.-es hordó.

Tulajdonos: Frisch Jenő,
Wien, III. Gärtnergasse 2.

HENRI BERGSON:

A NEVETÉS.

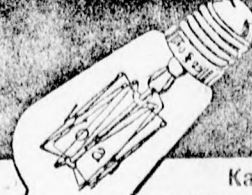
Tanulmány a komikum jelentéséről és 4 lelektani értekezés.

Bergson a korszakalkotó filozófust, az új
»radikális evoluzionizmus« (bergsonizmus)
megalapítóját, kinek óriási hatását az óko-
ri sokrateszi megajuláshoz hasonlítják,
ez a kötet mint pszihológust mutatja be
s ezzel a filozófusnak úgyszólván műhelyébe
vezet. A lét nagy problémáin elmélkedő
mester miniatűrben mutatja meg itt hogyan
szokott dolgozni és műveszi stílussal köny-
nyítve meg a szellemi munka, az emléke-
zés, az álmodás, a komikum lélektanának
megértését, előkészít a mai gondolkodás-
ban máris forradalmat keltő filozófiájának
megértésére.

ARA
K 190

Kapható Löwy B. könyvkereskedésében,
Tapolezán.

Wotan **Lámpa**

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

FERRERO VILÁGHIRŰ KÖTETEI

A világhódító Róma
Julius Caesar ❖
A római köztársaság
elbukása ❖

Egy-egy kötet tartós vászonkötésben elegáns kiállításban

1 kor. 90 fill.

Minden kötet külön is kapható!
 E mesterművek Róma történetét a történelmi igazság hű megvilágításában, érdekesítő drámaisággal, páratlan írásművészettel tárgyalják.

Kapható:
 Löwy B. könyvkereskedésében.

HIRSCH JÓZSEF

hentesüzlete és füstölője

TAPOLCZA, főtér.

Telefonszám 96.

Állandó nagy raktár:

Füstölt sonka, füstölt hus, füstölt szalonna és szalámiból.
 Friss sertéshus, elsőrendű sertézsir-haj és zsirszalonna.
 Főtt sonka, nyelv és hideg felvágottak.
 Naponta saját készítésű friss virsli, kalbász, párisi és szafaláde.

Legolcsóbb napi árak!

VÉDJEGYES SZABADALMAZOTT BORTOMLÓK.

Jótállást vállalunk, hogy bortomlónk meg nem keményednek és szivacsossá nem lesznek.
 Pincegazdászati cikkek. A legmodernebb asbest keretszűrők, szivattyúk és pincegazdászati gépek, Asbest szűrőgyapot.

STANDARD MŰSZAKI KERESK. R.-T.
 EZELŐTT

Pick és Winterstein, Kuschnitzki és Grünhüt es. és kir. udvari szállítók

BUDAPEST, VI., Terező-körút 21.

FIUME, WIEN, PRAG, ST. PETERSBURG.

VASUTI MENETREND. 1913. október.

Vonatok érkezése és indulása Tapolcza állomáson

1. Érkező vonatok:

A balatoni vasuton Budapest—Veszprém felől:

Reggel 7 óra 37 perckor
 délelőtt 12 " 46 "
 " 5 " 10 "
 este 8 " 28 "

Keszthely felől:

Reggel 3 óra 43 perckor
 délelőtt 8 " 38 "
 délután 12 " 57 "
 " 4 " 58 "
 este 11 " 27 "

Ukk felől:

Reggel 8 óra 21 perckor
 délután 1 " 08 "
 " 5 " 06 "
 este 8 " 54 "

2. Induló vonatok:

A balatoni vasuton Budapest—Veszprém felé:

Reggel 3 óra 53 perckor
 délelőtt 8 " 50 "
 délután 1 " 14 "
 este 9 órakor

Keszthely felé:

Reggel 4 óra 21 perckor
 délelőtt 8 " 39 "
 délután 1 " 28 "
 " 5 " 32 "
 este 9 " 31 "

Ukk felé:

Reggel 4 óra 49 perckor
 délelőtt 9 " 10 "
 délután 1 " 30 "
 " 5 " 21 "

A sümegi utban levő tehermentes

ház

1 lakással és nagy belterülettel szabadkézből

eladó.

Bővebbet a tulajdonosok:

Sásdy János és Sásdy Rozália
 férj. Bogovics Istvánné.

BUTOROZOTT

UTCAI SZOBA

KÜLÖN BEJÁRATTAL

AZONNAL KIADÓ

DOMANICZKY SÁNDOR

PIÉNYKÉPÉSZNÉL.

Nyomatott Löwy B. gyorsajtóján, Tapolczában.

Meinl Gyula
Kávébehozatal

Hetenkint kétszer friss pörkölt kávé, csokoládé és kakaó.

Főlerakat Tapolcza és vidékére:

KASZÁS SOMA
 FÜSZER- ÉS
 OSEMEGEKERESKEDÉSÉBEN
TAPOLCZA.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK
 A KIADÓHIVATALBAN.

MILLIÓK
 használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, göres, számarköhögés ellen

Kaiser-féle Mell-Karamellák
 a "3 ten."-vel.

6500 elismerő levél orvosoktól és magánosoktól!!!

Kiválóan kellemes, izletes bonbonok. 20 és 40 filléres csomagokban és 60 filléres dobozban kapható Glazer Sándor gyógyszeráránban.

Előfizet
 Tagad
 kir. állar
 szőlőszet
 a filloxer
 sos mun
 mával ac
 tásával,
 volna o
 néhány
 szőlők el
 titásával
 államivá
 létesített,
 séges ala
 itt tanult
 készített,
 felújításh
 reteket is
 val az i
 kerületbe
 időleges
 rendelkez
 as.
 oben
 A föld
 intézkedés
 ért, mert
 gazda, ha
 kában va
 amelyek v
 okszerű sz
 tőleg szü
 iskolának
 vidékünkre
 van. Meg
 okszerű p
 kezelésre
 téren még
 A szőlő
 felújítás ut
 volt telepe
 növendékei
 hanem itt
 nagy részt
 telep a mu
 a földmivel
 szet céljaira
 kön erre i
 után most
 den gyakor
 nagyon jól
 intézmény
 még el se
 hiszen itt
 mibb része
 szik. De ne
 játításához
 okszerű pin
 léshez is, a
 nak pedig je
 a szükséges